

Systemteknik/Processreglering F9

PID-regulatorn

- ▶ Algoritmen
- ▶ Frekvensanalys
- ▶ Praktiska modifieringar
- ▶ Inställningsmetoder

Läsanvisning: *Process Control*: 8.1–8.6

PID-regulatorn

“Based on a survey of over eleven thousand controllers in the refining, chemicals and pulp and paper industries, 97% of regulatory controllers utilize PID feedback.”

[Desborough and Miller, 2002]

”Läroboksformen”:

$$u(t) = K \left(e(t) + \frac{1}{T_i} \int_0^t e(\tau) d\tau + T_d \frac{de(t)}{dt} \right)$$

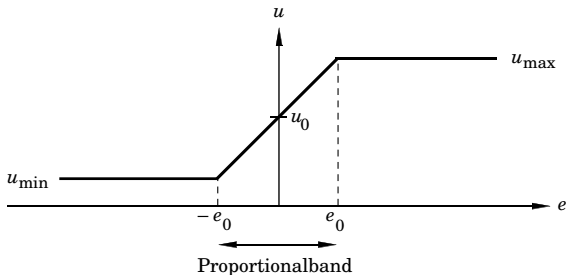
Överföringsfunktion:

$$G_c(s) = K \left(1 + \frac{1}{sT_i} + sT_d \right)$$

P-delen

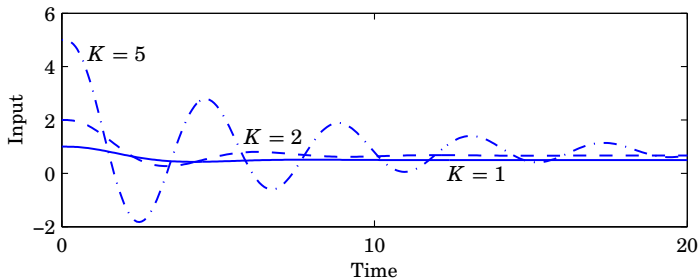
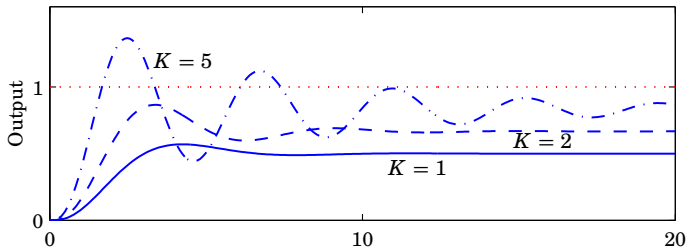
P-regulator:

$$u = K(r - y) + u_0 = Ke + u_0$$

- u_0 kan ställas in så att stationära felet blir noll vid den önskade jämviktspunkten (nollställning, *reset*)

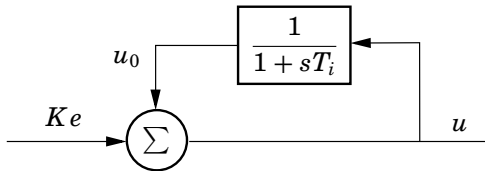
Exempel: P-reglering av $G_p(s) = (s + 1)^{-3}$

I-delen

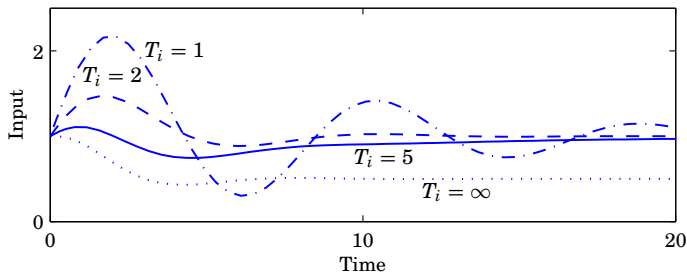
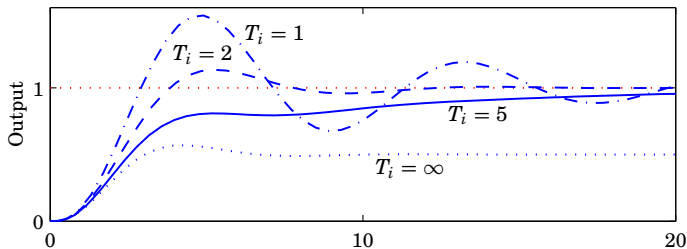
Inför automatisk inställning av u_0 (*automatic reset*):

$$U(s) = KE(s) + \frac{1}{1 + sT_i} U(s)$$

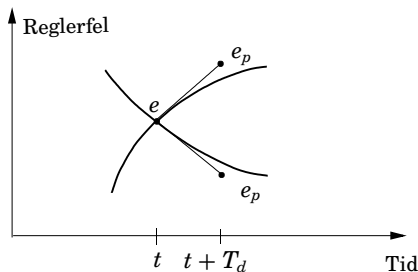
$$U(s) = K \left(1 + \frac{1}{sT_i} \right) E(s)$$

Exempel: PI-reglering av $G_p(s) = (s + 1)^{-3}$ ($K = 1$)

D-delen

En P-regulator ger samma styrsignal i båda fallen nedan:

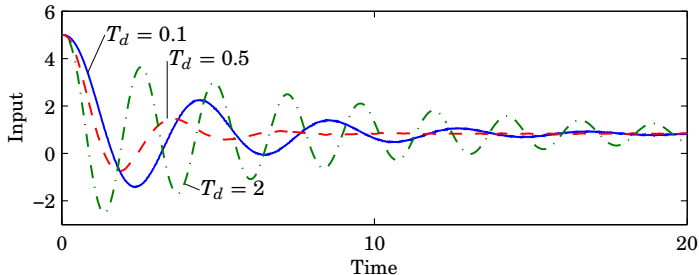
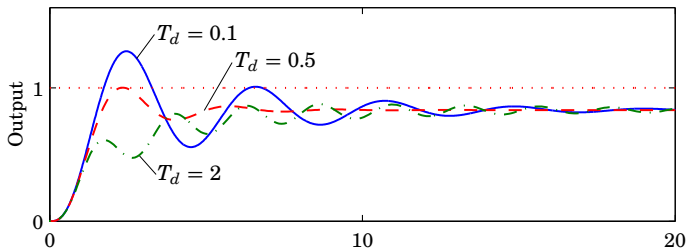
Predikterat fel:

$$e_p(t + T_d) \approx e(t) + T_d \frac{de(t)}{dt}$$

PD-regulator:

$$u(t) = K \left(e(t) + T_d \frac{de(t)}{dt} \right)$$

Exempel: PD-reglering av $G_p(s) = (s + 1)^{-3}$ ($K = 5$)

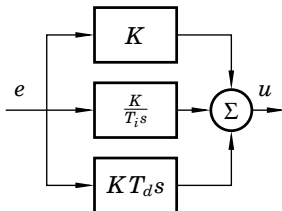

Parallell- och serieformen

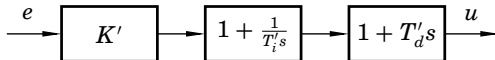
PID-regulator på standardform (parallellform):

$$G_c(s) = K + \frac{K}{sT_i} + sKT_d$$

PID-regulator på serieform (vanlig i industrin):

$$G'_c(s) = K' \left(1 + \frac{1}{sT'_i}\right) (1 + sT'_d)$$

Parallell- och serieformen

Omvandling parallellform $\leftrightarrow$ serieform:

$$K = K' \frac{T_i' + T_d'}{T_i'} \qquad K' = \frac{K}{2} \left(1 + \sqrt{1 - \frac{4T_d}{T_i}} \right)$$

$$T_i = T_i' + T_d' \qquad T_i' = \frac{T_i}{2} \left(1 + \sqrt{1 - \frac{4T_d}{T_i}} \right)$$

$$T_d = \frac{T_i' T_d'}{T_i' + T_d'} \qquad T_d' = \frac{T_i}{2} \left(1 - \sqrt{1 - \frac{4T_d}{T_i}} \right)$$

- ▶ Parametrarna identiska för PI- och PD-regulatorn
- ▶ Omvandling parallellform $\rightarrow$ serieform bara möjlig om $T_i \geq 4T_d$
  - ▶ Parallellformen mer generell

Frekvensanalys av PID-regulatorn

Frekvensfunktion för PID-regulatorn på serieform:

$$G'_c(i\omega) = \frac{K'}{i\omega T'_i}(1 + i\omega T'_i)(1 + i\omega T'_d)$$

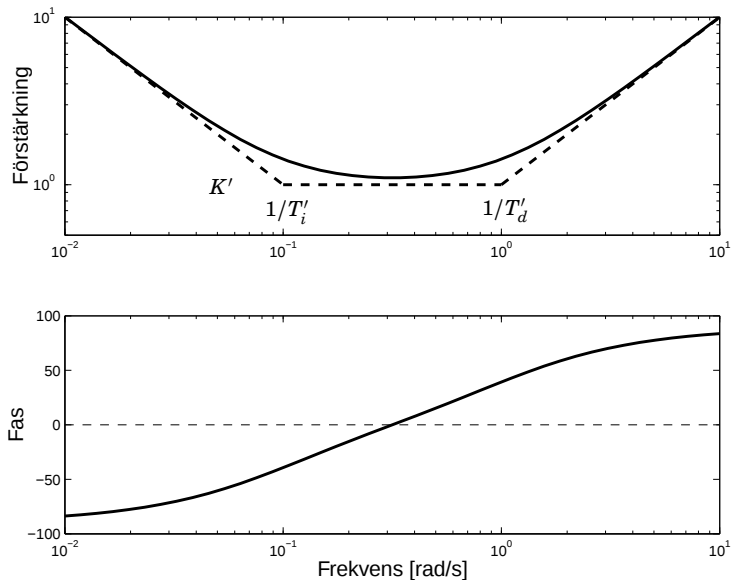
- För låga frekvenser (små ω):

$$|G'_c(i\omega)| \approx \frac{K'}{\omega T'_i}$$

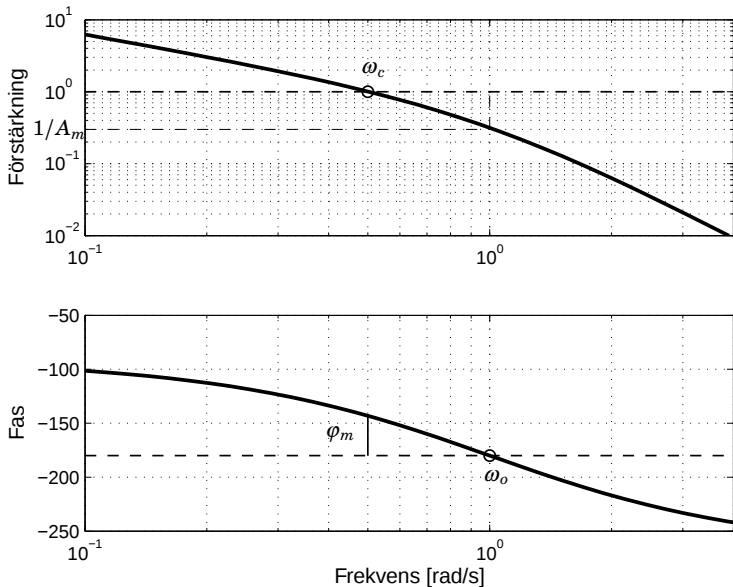
$$\arg G'_c(i\omega) \approx -90^\circ$$

- Nollstället i $s = -1/T'_i$ böjer upp amplitudkurvan och höjer faskurvan med 90° kring $\omega = 1/T'_i$
- Nollstället i $s = -1/T'_d$ böjer upp amplitudkurvan och höjer faskurvan med 90° kring $\omega = 1/T'_d$

Frekvensanalys av PID-regulatorn

Repetition: Amplitud- och fasmarginal

Frekvensanalys av PID-regulatorn

P-delen:

- ▶ Påverkar förstärkningen vid alla frekvenser
- ▶ Högre förstärkning ger snabbare slutet system men sämre amplitud- och fasmarginal

I-delen:

- ▶ Ökar förstärkningen och minskar fasen vid låga frekvenser
- ▶ Undertrycker lågfrekventa (konstanta) reglerfel men ger sämre fasmarginal

D-delen:

- ▶ Ökar förstärkningen och fasen vid höga frekvenser
- ▶ Ger bättre fasmarginal (upp till en gräns) men förstärker högfrekventa mätstörningar

Praktiska modifieringar av PID-regulatorn

Läroboksformen:

$$e(t) = r(t) - y(t)$$
$$u(t) = \underbrace{K e(t)}_{P(t)} + \underbrace{\frac{K}{T_i} \int_0^t e(\tau) d\tau}_{I(t)} + \underbrace{K T_d \frac{de(t)}{dt}}_{D(t)}$$

Modifieringar:

- ▶ P-delen: referensviktning
- ▶ I-delen: uppvridningsskydd
- ▶ D-delen: referensviktning och begränsad förstärkning

Modifiering av P-delen

Inför referensviktning β :

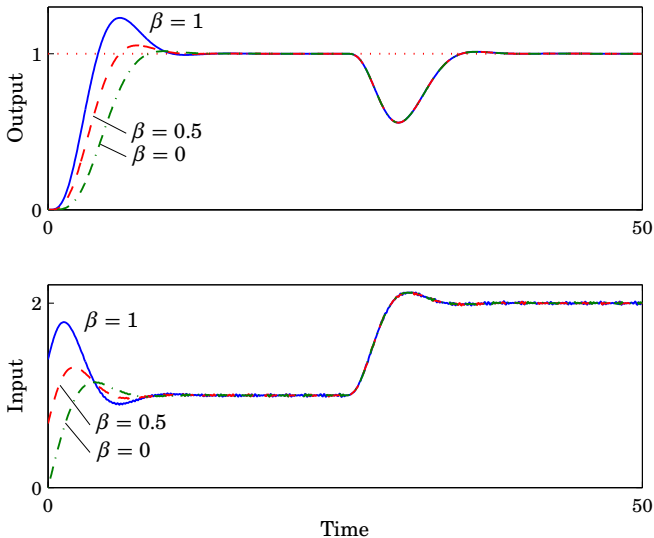
$$P(t) = K(\beta r(t) - y(t)), \quad 0 \leq \beta \leq 1$$

Kan användas för att minska överslängen vid referensändringar (flyttar ett nollställe hos slutna systemet)

OBS! Fungerar bara om även I-delen är inkopplad

Exempel: Referensviktning vid PI-reglering

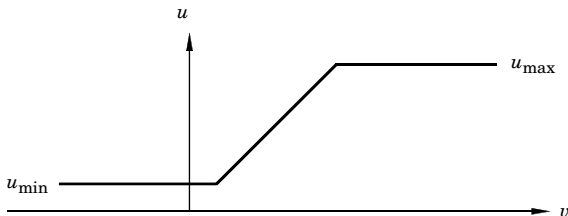
(referensändring vid $t = 0$, laststörning vid $t = 25$):

Modifiering av I-delen

Styrsignalen är i praktiken alltid begränsad ($u_{\min} \leq u \leq u_{\max}$)

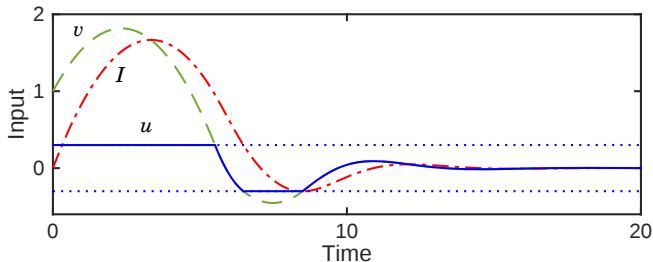
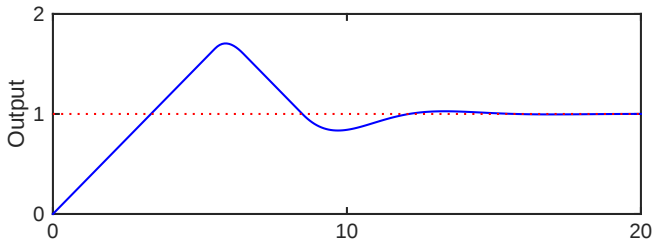
- ▶ Låt v vara den signal regulatorn *vill* ställa ut
- ▶ Låt u vara den signal regulatorn *kan* ställa ut

Problem med integratoruppvridning (*reset/integrator windup*):
I-delen fortsätter att växa fast styrsignalen är mättad

Exempel: PI-reglering med integratoruppvridning

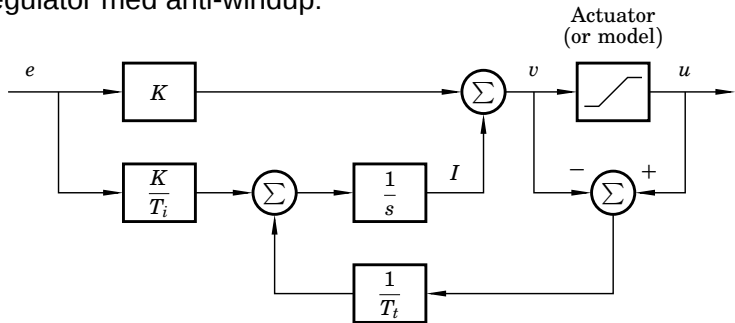
$$G_p(s) = 1/s, \quad K = T_i = 1, \quad -0.3 \leq u \leq 0.3:$$

Uppvridningsskydd (anti-windup)

$$I(t) = \int_0^t \left(\frac{K}{T_i} e(\tau) + \frac{1}{T_t} (u(\tau) - v(\tau)) \right) d\tau$$

PI-regulator med anti-windup:

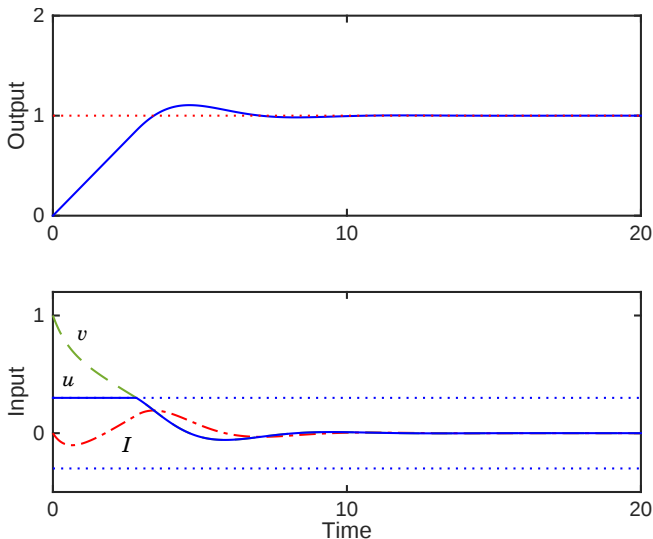

Tumregler för val av konstanten T_t :

- ▶ PI-regulator: $T_t = 0.5T_i$
- ▶ PID-regulator: $T_t = \sqrt{T_i T_d}$

Exempel: PI-reglering med uppvridningsskydd

Samma exempel som tidigare, med uppvridningsskydd ($T_t = 0.5$):

Modifiering av D-delen

- ▶ Referensviktning: derivera endast mätsignalen, ej referensen:

$$D(t) = -KT_d \frac{dy(t)}{dt}$$

- ▶ Begränsa förstärkningen med ett lågpasfilter (extra pol):

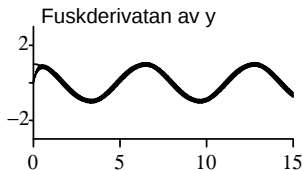
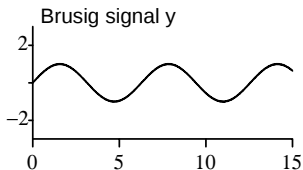
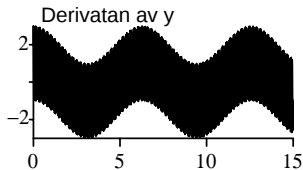
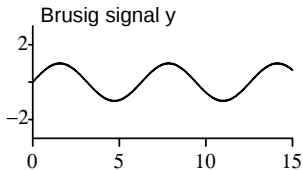
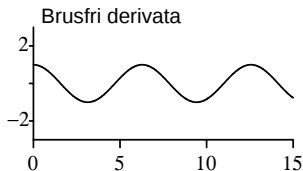
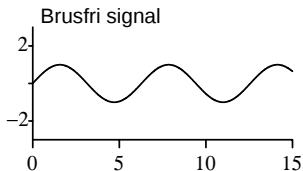
$$D(s) = -\frac{sKT_d}{1 + sT_d/N} Y(s)$$

(“fuskderivata”)

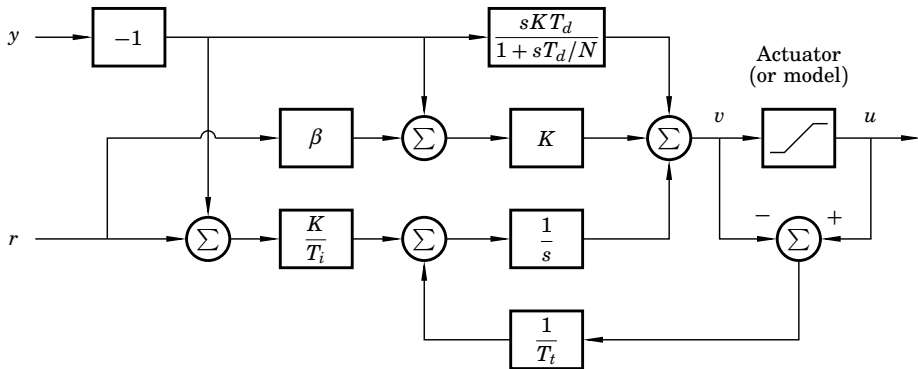
Maximala derivataförstärkningen N väljs typiskt i intervallet 5–20

Exempel: Begränsad derivataförstärkning

$$y(t) = \sin t + 0.01 \sin 100t, \quad T_d = 1, \quad N = 5$$

Sammanfattning av praktiska modifieringar

(Mer att tänka på: stötfri övergång mellan manuell/automatisk reglering, stötfria parameterbyten, församlingsfilter, sampling, ...)

Inställningsmetoder för PID-regulatorer

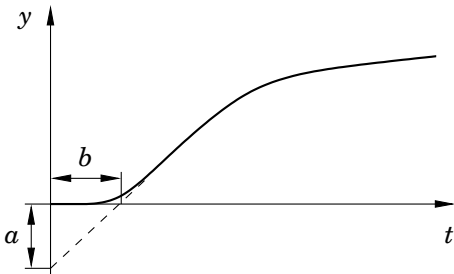

- ▶ Manuell inställning (lab 1)
- ▶ Ziegler–Nichols metoder
- ▶ Lambda-metoden
- ▶ Arresttidstrimning (miniprojekt)
- ▶ Modellbaserad inställning (lab 2)
- ▶ Relämetoder
- ▶ Optimeringsbaserade metoder
- ▶ ...

Fortfarande aktivt forskningsområde!

Ziegler–Nichols stegsvarsmetod

Experiment på **öppet system**. Läs av a och b i stegsvaret för processen (approximerad som integrerande process med dödtid):

Regulator	K	T_i	T_d
P	$1/a$		
PI	$0.9/a$	$3b$	
PID	$1.2/a$	$2b$	$0.5b$

Ziegler–Nichols frekvensmetod

(Ziegler–Nichols' ultimate-sensitivity method)

Experiment på **slutet** system

1. Koppla bort integral- och derivatadelen hos PID-regulatorn.
2. Öka K tills systemet självsvänger med konstant amplitud. Detta värde på K betecknas K_0 .
3. Uppmät periodtiden T_0 hos självsvängningen.

Regulator	K	T_i	T_d
P	$0.5K_0$		
PI	$0.45K_0$	$T_0/1.2$	
PID	$0.6K_0$	$T_0/2$	$T_0/8$

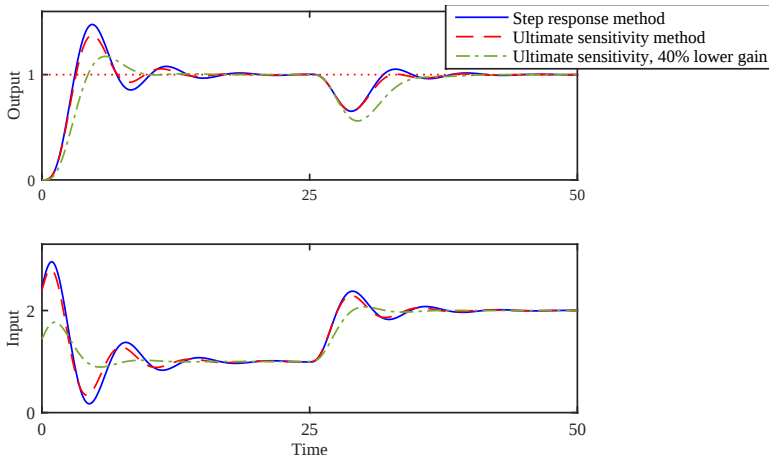
(Notera att $T_0 = 2\pi/\omega_0$, där ω_0 är den vinkelfrekvens som ger -180° fasförskjutning)

Ziegler–Nichols metoder – varning

Ziegler–Nichols metoder ger aggressiv reglering med dålig dämpning

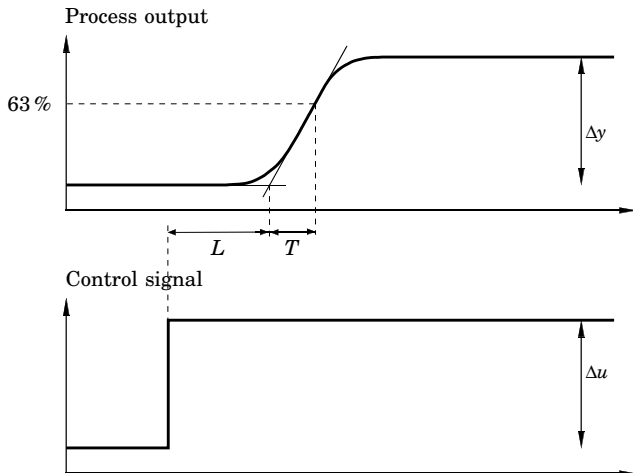
Rekommenderas att K -värdet sänks med 30–50 % för bättre robusthet

Exempel: PID-reglering av $G_p(s) = 1/(s + 1)^4$:

Lambda-metoden

1. Läs av dödtdid L , tidskonstant T och statisk förstärkning $K_p = \frac{\Delta y}{\Delta u}$ från ett stegsvarsexperiment:

Lambda-metoden

---

2. Välj λ = önskad tidskonstant för slutna systemet

- ▶ $\lambda = T$ vanligt val
- ▶ $\lambda = 2T$ för ännu större robusthet

3. PI-regulator:

$$K = \frac{1}{K_p} \frac{T}{L + \lambda}, \quad T_i = T$$

PID-regulator (på serieform):

$$K' = \frac{1}{K_p} \frac{T}{L/2 + \lambda}, \quad T'_i = T, \quad T'_d = \frac{L}{2}$$

Lambda-metoden – härledning för PI-regulatorn

Process:

$$G_p(s) = \frac{K_p e^{-sL}}{1 + sT}$$

PI-regulator, sätt $T_i = T$ för att förkorta bort processpolen:

$$G_c(s) = K \frac{1 + sT}{sT}$$

Slutet system, approximera e^{-sL} ämed $1 - sL$ i nämnaren:

$$G(s) = \frac{G_p(s)G_c(s)}{1 + G_p(s)G_c(s)} = \frac{K_p K e^{-sL}}{sT + K_p K e^{-sL}} \approx \frac{e^{-sL}}{1 + s(T/(K_p K) - L)}$$

$$\text{Önskad tidskonstant } \lambda = T/(K_p K) - L \Rightarrow K = \frac{T}{K_p(\lambda + L)}$$

Modellbaserad inställning (Lab 2)

---

1. Tag fram processens överföringsfunktion $G_p(s)$
2. Välj regulator typ $G_c(s)$
3. Beräkna slutna systemets överföringsfunktion:

$$G(s) = \frac{G_p(s)G_c(s)}{1 + G_p(s)G_c(s)}$$

4. Välj regulatorparametrar så att $G(s)$ får önskade poler / önskat karakteristiskt polynom (polplacering)